

Splošno zdravstveno zavarovanje na poti

Predsednik Nixon je napovedal, da bo še letos uzakonjeno splošno zdravstveno zavarovanje, ker je "čas za to prišel".

WASHINGTON, D.C. — Večji del razvitega sveta ima uvedeno splošno obvezno zdravstveno zavarovanje, oziroma splošno javno zdravstveno oskrbo. ZDA so v tem pogledu edina izjema, četudi je že predsednik H. S. Truman pred več kot dvemi desetletji tako zavarovanje predložil. Tedaj čas za to še ni dozor.

Sele pred nekaj leti smo dobili zavarovanje za upokojence Social Security v okviru Medicare, za vse ostale take splošne javne oskrbe ni. Večina je navezana na privatna zavarovanja raznih vrst, največ preko poslodavcev. V Kongresu je bilo v zadnjih letih stavljenih več različnih predlogov za splošno zdravstveno oskrbo, pa so vsi obtičali, ker imajo močne nasprotnike v zdravniški organizaciji, pa tudi v raznih zavarovalnih družbah, ki bi s splošno javno zdravstveno oskrbo izgubile del močnosti svojih zaslužkov.

Predsednik Nixon je zdaj predložil načrt svoje vlade za obširno zavarovanje, ki naj poskrbi vsakemu prebivalcu dežele zadostljivo zdravstveno oskrbo, pa četudi sam nima nobenih sredstev, da bi kril njene stroške. Kongres je pozval, naj njegove načrte podpre, pregleda in odobri. Nixon je izjavil v zvezi s svojim predlogom, da je čas za tako zavarovanje dozor, in je zato napovedal, da bo to še letos uzakonjeno, četudi ne čisto v obliki, kot jo je on predložil. Vladni načrt zavarovanja proti boleznim se posebej ozira na bolnišnice, ki zahtevajo dolgotrajno zdravljenje in oskrbovanje bolnika. Večina sedaj obstoječih zavarovanj vključno Medicare takih težav ne rešuje.

Islamskega upora na Filipinih še ni konec

MANILA, Filip. — Vlada je že ponovno izjavila, da je upor muslimanov na jugozahodnem delu otoka zatra, oziroma ga močno omejila. Včeraj so medtem objavili, da so letala in topništvo obdelavali hribe pri mestu Jolo na glavnem otoku istega imena v otočju Sulu, ki je večinoma poseljeno po muslimanih.

Muslimani se še vedno upirajo, boji se nadaljujejo, četudi so posamezne njihove skupine odložile orožje in se podale vladi predsednika Marcosa.

Uporniki so se sredi januarja polastili treh mest na južnem delu otoka Jolo, največjega v Sulu otočju in vladne sile so se zadnje dni izkrcale tam v bližini, da bi upornike pregnale. Vlada Marcosa trdi, da so muslimani, ki se še upirajo, "maoisti", ti pa izjavljajo, da le branijo svojo zemljo. Ta je skozi stoletja pripadala muslimanom, v zadnjih letih pa jo jim osporavajo.

Vremenski prerok

Večinoma oblačno z naletavanjem snega. Najvišja temperatura okoli 26 F (—4 C).

Novi grobovi

Albert J. Ivnik Jr. V 54. letu starosti je nenadno umrl na domu Albert J. Ivnik ml., 1250 E. 276 St., Euclid, O., po vsem sodeč na posledicah srčne kapi. Rojen je bil v Davenportu, Iowa, od koder je prišel v Cleveland leta 1920, samski, diplomiran na Collinwood High School in veteran druge svetovne vojne. Služil je pri U.S.A.F. na Kitajskem, v Burmi in Indiji kot letalski radijski inženir. Zaposlen je bil 16 let pri Reliance Electric Co. kot vzdrževalni inženir in je veliko potoval po poslovnih zadevah. Bil je sin pokojnih Alberta st. in Uršule, rojene Jarc, brat Mabel Schultz, Cecelie in pokojne Mary Simonson ter stric Gerry-ja. Pogreb bo v soboto ob 8.15 iz Zeletovega pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete, nato na pokopališče Kalvarija.

Protestantski skrajneži v Ulsterju iščejo mir

BELFAST, S. Ir. — Skupina protestantskih skrajnežev "Ulsterska prostovoljna sila", ki je odgovorna za večji del nasilij v Severni Irski v zadnjih letih, je v izjavi, objavljeni zadnjo nedeljo v Belfast Sunday News pozvala protestante in katoličane, "naj odpuste in pozabijo", ker morajo ljudje prej ali slej priti do spoznanja, da bodo morali živeti skupaj, pa naj pride karkoli že.

Ta organizacija, ki je bila prepovedana pred 8 leti, se je v zadnjih mesecih premaknila proti mirnejšim stališčem in političnim nazorom socialistov. Bajle ima stike z nekaterimi marksističnimi vodniki Irske republikanske armade, svoje nekdanje smrtno sovražnike. Zadnji teden je pozvala protestante, naj prenehajo pobijati katoličane.

Kljub svojemu umirnejšemu stališču zahteva Ulsterska prostovoljna sila še vedno ukinitve sedanje pokrajinske koalicijske vlade B. Faulknerja, v kateri so protestanti in katoličani, ter opustitev "Irskega sveta", ki povezuje po sklepih v Londonu Severno Irsko z Irsko republiko.

Božjepotna cerkev v Loretu izropana

LORETO, It. — Spretni tatovi so dne 24. januarja 1974 dobesedno izropali znano božjepotno cerkev v Loretu, Italija.

V notranjost so se prikradli skozi klet in se tako uspešno izognili alarmnim napravam ob vhodnih vratih. Dragoceni plemen, zlati kelihi, zlate monštrance, diademi in svetinje, ki so jih darovali verniki, ter nekaj umetniških slik je po prvih cenitvah vreden nad eno milijardo lir. Italijanska javnost, ki je sicer vajena vsakodnevnih ropov, ugrabitev in kraje umetnin, je nad tem ropom naravnost zaprepasčena.

Loretska cerkev je doživela rop že leta 1797, ko je Napoleon dal odnesti v svoje zakladnice stot zлата ter kup dragocenih slik in kipov.

Exxon in Gulf povišala cene goriva in olju

NEW YORK, N.Y. — Dan potem, ko je Amoco Oil znižala cene goriva in olju, sta Exxon in Gulf družbi svoje cene goriva in olju povišali.

Nixon se sprijaznil z mislijo o plačilu večjega dodatka davku

Skupni kongresni odbor prihaja menda do zaključka, da Nixon ni upravičen do tolikšnega odpisa pri dohodninskem davku.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik R. Nixon je pozval pred časom združen kongresni odbor, naj pregleda in presodi utemeljenost njegovih davčnih odpisov v preteklih letih v zvezi s podaritvijo njegovih papirjev v času njegovega podpredsedništva ZDA zveznim arhivom. Na tej osnovi je odpisal \$576,000 od davkov.

Kongresni odbor je predsednikovo povabilo sprejel in sedaj napoveduje, da prihaja do zaključka, da odpisi niso bili v skladu z zakonskimi predpisi, vsaj ne v celoti in v sedanji obliki. K taki odločitvi naj bi v dobri meri pripomogla ugotovitve, da je bila darilnica teh papirjev podpisana in potrjena celo leto kasneje, kot je bilo prvotno objavljeno.

Predsednikov odvetnik je to priznal, pa izjavil, da je bila izvorna darilnica potrjena pravočasno, da pa so jo prepisali in dopolnili, predno so jo končno izročili zveznim arhivom. Prvotne darilnice in nobene njene kopije doslej niso našli, da bi jo mogli predložiti v potrditev odvetnikove izjave.

Kakorkoli bo kongresni odbor odločil, bo obveljal, ker je Nixon izjavil, da bo sprejel njegovo odločitev neoziraje se na to, kaj bo pokazala preiskava zveznega davčnega urada, ki je tudi v teku.

Brežnjevi v težavah?

PARIZ, Fr. — V evropskih diplomatskih krogih govorijo, da je Leonid I. Brežnev, vodnik Sovjetske zveze, ki se je v začetku tedna vrnil z enotedenskega obiska na Kubi, bolan. V čem naj bi njegova bolezen oziroma njegove zdravstvene težave obstojale, ne povedo.

Sovjetski partijski vodnik nima le zdravstvenih težav, trdijo, ampak tudi politične, ko se menda nekateri njegovi tovariši v Politbiroju pritožujejo nad njegovo politiko pomirjevanja z ZDA. Nekateri naravnost napovedujejo, da bo Brežnev še pred koncem tega leta zapustil svoj sedanji vodilni položaj.

Kanadski farmarji upajo na lep dobiček

WINNIPEG, Man. — Kanadski farmarji vidijo možnost lepšega zaslužka pri prodaji pšenice ZDA letošnje pomlad pred novo žetvijo. Kanada namreč ima pripravljenih okoli 100 milijonov mernikov pšenice za prodajo ZDA po veljavnih dnevnih cenah.

Te dnevne cene utegnejo biti v maju ali juniju neke med \$7 in \$10 za mernik. ZDA so prodale svojo pšenico Sovjetski zvezi leta 1972 po izpod \$2 za mernik!

Delavska kriza grozi ljudi Zahodni Nemčiji

Divjajoča inflacija je povzročila nezadovoljnost v delavskih vrstah, ki se kaže v divjih štrajkih.

BONN, ZRN. — Nemci v letih po drugi svetovni vojni niso kazali dosti volje do štrajkov. Pridno in vztrajno so delali in pomagali ustvariti "nemški čudež", ki je dvignil po vojni uničeno državo v prvo gospodarsko silo svobodne Evrope. Položaj se je v preteklem letu precej spremenil. Inflacija, ki so jo skušali čim bolj zadrževati, je zdaj vseh, da ne bo naglo nič boljše.

Tako se je prvič pokazala možnost, da pride do štrajka javnih uslužbencev, kar je za disciplinirane Nemce brez dvoma huda in skoraj nezaslišana reč. Zveza zveznih uslužbencev je kljub vsemu pretekli teden odklonila ponudbo zvezne vlade za 9.5% povišanja plač v novi delovni pogodbi in se odločila izvesti glasovanje o štrajku ta četrtek in petek. Unija zahteva povišanje plač za 15% za svojih 1.9 milijonov članov.

Tudi v privatnem gospodarstvu je položaj zategnjen. Pogajanja v jeklarski in avtomobilski industriji med podjetji in unioni so bila prekinjena, toda za enkrat se še niso odločili izvesti glasovanje o pripravljenosti na štrajk.

Kancler Willy Brandt je pozval delavske unije, naj omeje svoje zahteve po povišanju plač na največ 10%, ker da je edino na ta način možno inflacijo vsaj delno držati na vajetih. Obsodil je "prekomerne zahteve v obliki ultimativ", komisija za javno uslužbenstvo pa je izjavila, da ne more pristati na nobeno povišanje plač preko 9.5%.

VELIKA BRITANIJA PRED ŠTRAJKOM PREMOGARJEV

Od okoli 260,00 premogarjev se jih je 81% izjavilo za splošen štrajk, če ne bodo njihove zahteve sprejete do sobote zvečer. Štrajk se bo v takem slučaju začel v nedeljo zjutraj in potisnil Veliko Britanijo v eno njenih najtežjih preskušenj v letih po drugi svetovni vojni.

LONDON, Vel. Brit. — Unija rudarjev je odklonila razgovore s predstavniki vlade, če ta ne "da na mizo nove gotovine" za premogarje. To se pravi, če jim ne ponudi novih povišanih plač, kot jih imajo sedaj, vlada pa jim je ponudila 16.5% takoj, nato pa jim nakazala možnost dodatnega povišanja, če bi tako priporočila posebna komisija, ki jo je vlada predložila, da položaj premogarjev in njihove zahteve preišče. Premogarji so izjavili, da ne marajo nobenih obljub več, oni hočejo denar!

Vlada predsednika Edwarda Heatha se upira zahtevam premogarjev, ker bi njihov sprejem pomenil po njeni sodbi konec njenega sedanjega okvira boja proti inflaciji, ki je zadnje leto v Veliki Britaniji naravnost zdvijala. Dosegla je okoli 10%.

Vodniki rudarjev se za to ne menijo, eden glavnih med njimi je dejal, če so lahko arabski šejki dobili višje cene za svoje olje, čemu ne bi premogarji dobili višje nagrade za svoje delo? Vlada trdi, da so za, trdovratni, prekomerni zahtevami premogarjev komunisti. Ti so res na nekaterih vodilnih mestih unije premogarjev in svoje pripadnosti komunizmu prav nič ne skrivajo.

Vlada se je postavila na stališče, da je parlament tisti, ki vodi Vel. Britanijo, ne dalavske unije. Vodniki teh so skušali posredovati pri vladi in so izjavili, da druge unije ne bodo uporabile povišanja plač premogarjev, če vlada na tega pristane, kot osnovo za njihovo lastno povišanje plač. Pristali so na to, da dobijo premogarji v sedanjem položaju izredno stališče. E. Heath je izjavil, da se na to obljubo unijskih vodnikov ne more zane, ker ne veže unijskega članstva.

Pogajanja so tako propadla in rudarji so se odločili z 81% za štrajk, katerega začetek je določen za nedeljo, če ne pride prej do kakšnega dogovora.

Sedanje zaloge premoga bi

zadostovale za 6 do 8 tednov, vlada bi tako imela nekaj časa za iskanje novih rešitev v razgovorih z unijo premogarjev ali na kak drug način. Na kak obsejnejši uvoz premoga skoraj ni mogoče računati, ker ga trenutno ni nikjer na pretek. Velika Britanija dobiva okoli 70% vse svoje električne energije od kloriranih elektrarn, kurjenih s premogom. Tega že sedaj ni bilo dovolj, ker premogarji od novembra odklanjajo vsako nadurno delo in so s tem nakop premoga zmanjšali za okoli 30%.

Obe strani sta odločeni končati spor z zmago svojih stališč, prišlo je tako do očitnega merjenja moči med vlado in unijami. Tej končno ne bo preostalo drugega, kot da razpusti parlament in gre na nove volitve. Naj volitvi odločijo, ali hočejo, da vlada vstaja in prevlada s svojim stališčem, ali so pripravljeni sprejeti zahteve unije premogarjev in ostalih unijskih, ki njihove zahteve podpirajo. Volitve na taki osnovi bodo brez dvoma deželo razkale, izzvale razredni boj, ki ga morda ne bo mogoče desetletja spraviti s sveta. Velika Britanija je pred usodnimi odločitvami, svobodni svet še vedno upa, da bo našla rešitev, ki ne bo povzročila deželi dolgotrajne stiske.

Zadnje vesti:

WASHINGTON, D.C. — Sinoči je bil dosežen sporazum med predstavniki neodvisnih avtoprevoznikov in zvezno vlado, ki ga pa morajo potrditi še posamezne skupine prevoznikov. Če bo vse v redu, bo štrajka neodvisnih avtoprevoznikov, ki so ga začeli pred enim tednom, skoro konec. Nasilja na cestah so se včeraj pomnožila in v Ohio je guv. Gilligan pozval v službo dodatne enote Narodne garde za varovanje tovornega prometa na cestah.

WASHINGTON, D.C. — Predstavniki dom je v razmerju 410:4 dal pravosodnemu odboru vsa polnomočja za preiskavo dela predsednika Nixona, da dožene, če obstoje pravni vzroki za njegovo odstavitev v okviru zvezne ustave. To je drugič v zgodovini ZDA, da se je Predstavniki dom odločil za tak postopek.

WASHINGTON, D.C. — Državni tajnik Kissinger je dejal, da so mu arabski vodniki dali upanje, da bodo dobave olja ZDA skoro obnovljene. Sedanjno odločitev tega je označil za "izsiljevanje", ki ne bo ostalo brez vpliva na politiko ZDA.

BERKELEY, Kalif. — FBI je na sledi ugrabiteljem 19 let stare Patricie Hearst, ko njeni starši pozivajo ugrabitelje, naj dekleta zdravega vrnejo, pa ne bodo začeli proti njim nobenega sodnega postopka.

KUVAJT. — Teroristi so zasedli tukajšnje japonsko poslaništvo in izjavili, da bodo pomorili vse osebe, če ne poskrbi Japonska letala za odlet štirih teroristov izpred Singapurja, kjer so uničili en

Iz Clevelanda in okolice

Davčna podpora CTS—

Uprava CTS je predložila 0.1% dodatnega dohodninskega davka za podporo Cleveland Transit Systemu. Predsednik mestnega sveta G. Forbes je izjavil, da predloga svet ne bo vzel v razpravo, dokler se zanj ne izjavi župan R. J. Perk. Ta je bil do slej vedno na stališču, da ne bo predložil nobenega povišanja davkov.

V zvezi z umorom mladega para prišli dve ženski—

Policija je prišla včeraj dve ženski v zvezi z umorom mladega moškega in 16 let starega dekleta, ki so ju našli šolarji v ponedeljek popoldne v avtomobilu v Woodland parku.

Seja—

Podružnica št. 25 SZZ ima v nedeljo ob 1.30 popoldne sejo v šoli sv. Vida. Po seji bo zabava, na razpologo bodo okrepčila.

Čuvar šolarjev—

Na razpologo je mesto čuvarja šolskih otrok pri prehodu čez St. Clair Avenue in Addison Road. Kdor se zanima, naj kliče urad mestnega odbornika Roberta A. Novaka, tel. 391-3333.

Razgovori o omejitvi oboroževanja v Zenevi obnovljeni 19. februarja

WASHINGTON, D.C. — Po razgovorih državnega tajnika Kissingerja s sovjetskimi zunanjim ministrom Gromikom je bilo objavljeno, da se bodo razgovori med ZDA in ZSSR o omejitvi jedrskega oboroževanja, ki so bili lani novembra prekinjeni, nadaljevali 19. februarja 1974.

Ti razgovori naj bi privedli do trajnega dogovora o omejitvi jedrskega orožja, ki bi nadomestil začasnega, podpisanega v Moskvi leta 1972. Razgovori so lani obtičali, ko je Moskva odklonila zahtevo ZDA po izenačenju števila raket v končnem sporazumu. Sovjetska zveza hoče ohraniti prednost, ki jo ji je Nixon priznal leta 1972 na račun ameriške prednosti v kakovosti jedrskega strateškega orožja.

Gerald Ford naj postane predsednik ZDA

PRINCETON, N.J. — Zadnje Gallupovo povpraševanje javnosti je prišlo do zaključka, da bi 48% ljudi imelo raje G. Forda za predsednika ZDA kot Nixona. Nixonu je dalo prednost le 32% povprašanih, ki so odgovorili.

tank olja Shell družbe, pa nato skušali z brodom pohegniti. Še od preteklega tedna so na tem brodu, ki je v bližini Singapurja. Ta je odklonil vse zahteve teroristov. Japonska je voljna poslati letalo za odvoz teroristov v Singapur, toda Kuvajt je odklonil njihov sprejem.

WASHINGTON, D.C. — Danes poleti državni tajnik Kissinger v Panamo podpisati načelni sporazum za novo pogodbo med ZDA in Panamo o panamskem prekopu.

WASHINGTON, D.C. — Državno sodišče je včeraj odvzelo Johnu Deanu, nekdanjemu pravnemu svetovalcu predsednika Nixona v Beli hiši, pravico vršiti odvetniške posle v državi Virginiji.

STALNO PRED OČMI JAVNOSTI — Zvezni sodnik John J. Sirica (na levi) je postal zaradi svojega preiskavanja in sojenja vloma v Watergate znan po vsej deželi, James St. Clair (na sredi) je novi vodnik Nixonove pravne obrambe, državni tajnik dr. Henry Kissinger pa je vedno sredi novic, ko hiti vedno znova na razne kraje in v razna glavna mesta reševati mednarodne spore in vprašanja.

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays Sundays and Holidays, 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

- Združene države: \$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece
- Kanado in dežele izven Združenih držav: \$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece
- Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States \$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months
 Canada and Foreign Countries: \$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months
 Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 27 Thurs., Feb. 7, 1974

Spremenjene razmere zahtevajo pri koroških Slovencih nov način dela

“Naš tednik”, glasilo Narodnega sveta koroških Slovencev, je 24. januarja 1974 razpravljal o novi stvarnosti med Slovenci na Koroškem. To moramo poznati, če hočemo razumeti in podpirati njihov napor za ohranitev in za pridobitev narodnih pravic. Takole razglablja:

Okolje, v katerem danes živimo, nikakor nima več nekdanje ganljive kmečke domačnosti, s fanti na vasi ipd., na kar smo bili (ali smo tudi še) iskreno navezani. Današnje življenjsko okolje je postalo kmečko-delavsko, uslužbenško, tržansko in malomestno (t.i. srednji sloji), turistično, izobražensko, upravno-politično, itn. Spoprijeti se moramo z njim, s takim, kakršno je danes in ne, kot je bilo nekoč. Vživeti se moramo vanj, v njem zaživeti in delovati, ne da bi se tem izgubili svojo slovensko osebnost, kot se je dosedaj pogosto zgodilo; slovenska osebnost nikakor ne sme ostati vezana na neko preteklo romantiko.

Prva pregraja, ki jo moramo odstraniti, je malodušje, ki so ga v preteklosti v naše pojmovanje zasejale tuje sile. O tem je bilo na tem mestu že večkrat povedano. Skrčili so nam zgodovinsko podobo edino na nekakšen tisočletni “tuji” jarem, zveličavno tlačenstvo id. Politično socialno stanje iz fevdalne dobe prevedli na jezikovno-narodne razmere zadnjih sto let, kar izkrivlja resnično zgodovinsko podobo slovenstva, kajti od izpred sto ali mogoče stopetdeset let nazaj niso veljale jezikovne narodnosti in države, ampak zgodovinsko pravo.

Pogled nazaj v preteklost nam ravno nasprotno od ganljivega tlačenstva mita odkriva podobo ustvarjalnega slovenskega človeka, ki se je udeleževal prav povsod. Bil je cerkveni dostojanstvenik, plemič, kmet, rokodelc, trgovec, tlačan, industrijalec, znanstvenik general (npr. prvi dunajski škof Sladkonia, zemljepisec Kocen s Spodnje Štajerske — Kozenn-Atlas, ustanovitelj motorne industrije v Gradcu — Puch iz Slovenskih goric, veliki admiral in zadnji poveljnik avstrijske mornarice Haus, Primorec, matematik Vega, matematik in pisatelj matematičnih učbenikov v monarhiji Močnik, itn. itn.). Seveda bi naši pesniki, pisatelji in pisci hoteli, da bi vsak od njih recitiral Prešerna ali Cankarja, morda še koga, potem bi jim šele podelili priznanje slovenstva. Toda beseda ni vsakemu poklic in postavljanje narodnosti edino ali pretežno na osnovo poezije in proze, je gotovo preozko. Narodnost pomeni življenjski čas in prostor, udeleževanje na vseh področjih družbenega življenja.

In tukaj zadenemo na kočljivo, mogoče celo še vedno prevladujoče pojmovanje, da je za našo narodno skupnost odrešilna predvsem prosveta in kultura.

Res je, da je le-ta za našo narodno in posebno za naše mejsko skupnost poudarjenega pomena. Res, da nas veselice in prireditve razveseljujejo in jih imamo radi, toda ostati za bodočnost večinoma pri tem, je prešibka osnova, na katero ne bi mogli trdno graditi naš obstoj.

Poleg prosvetno kulturnih društev — celic bi morale po naših krajih zaživeti močnejše in bolj na gosto tudi poslovne, gospodarske in druge skupine, ako že ne društva, ki naj bi zlasti naš mlajši rod, ki leto za letom prevzema odgovornost za dom in za našo skupnost, seznanjale z življenjskimi vprašanji poklicnega, gospodarskega in vseh drugih vrst kočljivega odločanja, da bo naša skupnost zaživela tudi kot življenjska skupnost. Kajti zavedamo se, da je zagotovitev kruha najosnovnejša zahteva, tuj sledijo potem šele duhovne in kulturne potrebe. Načrtovati edino jezikovni razvoj in kulturo, ne da bi se najprej spoprijeli z življenjskimi vprašanji, z morečo odvisnostjo naših zaposlenih in kmečkih ljudi, bi bilo precej nestvarno. Gospodarska odvisnost je končno tista, ki hromi narodno in narodnokulturno življenje. Vsaka, tudi skromna rešitev v tej smeri, je velikega pomena.

Toda pogoj le-temu je, da se najprej pokažemo kot osebnost, bodisi kot posamezniki ali kot skupnost; da nastopamo, tako da javnost najprej sploh izve za nas; da nastopamo na volitvah in apeliramo na podporo demokratične javnosti, ne pa tako, da mi podpiramo vladajoče in čakamo, kdaj se nas bodo milostno spomnili in nam navrgli kaj od tistega, kar so so bili slovesno zavezali nič manj kot pred skoraj dvajsetimi leti. In sedaj nam, da bi nas zamotili, onegotovili in zaposlili, mečejo papirnate tigre — ugotavljanje, preštevjanje. Polne roke dela naj imamo z njimi, da dokazemo, kar je že vsem poznano, da je vsiljeno ugotavljanje posiljevanje; da se spoprijemamo s poljskim strašilom in pri tem pozabimo na druge nujne zadeve ter se zamudimo v pripravah za samostojni nastop.

Naša odločitev je sedaj, da nastopimo samostojno in s tem ustvarimo sploh možnost za demokratično izbiro vsem

napredno mislečim v deželi ne glede na jezik, kajti naivno je misliti, da bodo mandaringi v starih političnih strankah po petindvajsetih povojnih letih naenkrat voljni priznati slovenskim sodeželanom človečanske in jezikovne pravice ter prenehali nasprotovati zadevnemu določilu državne pogodbe. Dogodki v zadnjem času izpričujejo ravno nasprotno.

Ako nastopamo samostojno, tedaj je treba začeti seznanjati široko javnost v deželi z diskriminacijo veljavnih političnih sestav in povezav do slovenskih sodeželanov, ovreči prepričanje, da je diskriminacija edino v Afriki ali Latinski Ameriki in predočiti, da jo imamo prav tu pred lastnim pragom. Dejstev in primerov za to nikakor ne bo zmanjkalo. Ako ne bi bilo na to pravega odziva, bi se zjasnilo, kakšna je v resnici (formalna) demokratičnost in da je tiha večina pripravljena na demokratično glasovanje le, kadar gre za zaščito dreves v mestnem parku in v podobnih primerih; da je sklicevanje na demokratično prepričanje samo lepota maska. — Lahko pa bi se tudi pokazalo, da v naši borbi za pravičnost nismo sami.

Brez nastopa pa ostajamo tvarina, ki jo obdelujejo od zunaj samozvane “demokratične” tuje stranke in razodenemo kvečjemu samo še ponovno svoja malodušja in negotovosti.

BESEDA IZ NARODA

Zgodovina želelove družine

CLEVELAND, O. — Kot je bilo v Ameriški Domovini že objavljeno, je v soboto, 19. januarja 1974, na poslednjih srčne kapi umrl dobro poznani in spoštovani rojak Joseph Zele ml. Kako priljubljen je bil pokojnik med nami, smo videli ob njegovi smrti. Številne množice so se od njega poslavljale, ko je počival na mrtvaškem odru v Želetovem pogrebem zavodu na 152. cesti.

Joseph Zele mlajši ima za seboj lepo preteklost in mnogo narodnih zaslug. Bil je izredno zaveden Slovenec in neoporečen sin svojega pred leti umrlega očeta Josepha Zeleta st., kateri je bil moj sovaščan in dober znanec še iz detinskih let, predno je odšel v Ameriko.

Ker mi je znana zgodovina Želetove družine, naj malo napišem o njej. Praočec nedavno umrlega Josepha Zeleta ml., Jernej Zele, je bil rojen 23. marca 1823 v vasi Trnje, fara Slavina pri Št. Petru na Pivki. Ta se je priženil v vas Slavino v spoštovano družino Smodne. V zakonu sta se mu rodila dva sinova in dve hčerki. Eden od sinov je bil Jože Zele, oče rajnega Josepha ml.

V zgodnji mladosti se je šel Jože učiti mizarске obrti k firmi Samsa v Ljubljani. Po štiriletni učni dobi se je šel še izpopolniti v Gradec in na Dunaj. Bil je izredno dober obrtnik in mizar. Po 8-letni učni pomočniški dobi se je Jože vrnil na svoj dom v Slavino. Kmalu zatem se je nastanil v Št. Petru na Krasu, kjer je odprl svojo mizarско delavnico. S svojim strokovnim znanjem se je najprej lotil popravil pri tamkajšnjih cerkvah in prenekateri cerkev v slavinški fari se še danes ponaša z njegovim delom.

V prvih letih njegovega obrtništva mu je v Št. Petru na Krasu umrla prva žena Jerica iz Matenje vasi na Pivki, s katero je imel sina Ferdinanda. Po smrti prve žene je Jože Zele odšel v Ameriko in pustil sina Ferdinanda v oskrbi pri svojih dveh sestrah. Pa ni trajalo dolgo, da je sin Ferdinand odpotoval v Ameriko k očetu. Ferdinand Zele je po prvi svetovni vojni postal narodni heroj v ameriški armadi in v njegov spomin in počastitev je bilo ob cesti na Shaker Heights zasajeno tri čevlje debelo drevo. Pokojni Jože Zele je bil izredno ponosen na svojega sina Ferdinanda, kakor tudi na poznejše sinove, kateri so se rodili v Clevelandu po drugi ženi, oziroma materi Tereziji Levstik.

Kmalu po prihodu v Ameriko in po prihodu sina Ferdinanda se je Jože Zele st. drugič poročil s Terezijo Levstik od Sv. Gre-

gorija pri Sodražici na Dolenjskem. V zakonu so se jima rodili sinovi Avgust, Harry, Lojze in Joseph ml. ter hčerki Josephine in Kristine. Vsi štirje sinovi so sedaj med pokojniki, hčerki Josephine in Kristina pa sta še ostali. Zadnji med sinovi je nedavno umrl Joseph ml., kateri je zapustil plemenito ženo Edith, rojeno Černelich, in vnuke.

Blaga žena Edith je rajnega Josepha Zeleta ml. zadnja leta spremljala v stari kraj, se navžila lepote Slovenije in Jugoslavije. Joseph in Edith sta potovala v družb Vadnalovega orkestra po širni Evropi in fotografirala znamenite kraje. Veliko lepega sta videla, a pokojniko Josephu sta bila najbolj priljubljena kraja Slavina in Sv. Gregor, kjer sta bila doma njegov oče in mati. Kdor je kdaj videl fotografske posnetke pokojnega Josepha Zeleta, mora prileteti na delo.

Želetova družina pa med nami ni poznana samo po pogrebnih zavodih, ampak tudi kot družina, ki je veliko storila za slovenski narod in njegove koristi. Le malo se ozrimo nazaj v daljno preteklost, pobrskajmo po spominih in pred nami se bo pojavilo nesebično delo in velika požrtvovalnost spoštovane Želetove družine.

Grob Josepha Zeleta mlajšega, zadnjega od Želetovih sinov, je še svež in njegov odhod v večnost je povzročil med nami globoko vrzel. Vse prehitro se zadnje čase od nas poslavljajo pionirji in pionirke, ki so delovali na narodnem polju in moč za to delo črpali v neizmernem idealizmu in ljubezni do naroda iz katerega so izšli. Ohranimo vsem Želetovim blag in hvaležen spomin, posebno nedavno umrlemu Josephu mlajšemu. Njegovim preostalom pa izrekam iskreno sožalje!

Joško Penko, prijatelj družine

Februarska obhajilna nedelja DNJ

CLEVELAND, O. — Komaj se je leto začelo, pa ga je že mesec dni minilo. Smo že v februarju, ki je najkrajši mesec v letu in najbolj mrzel v Clevelandu. In z njim je tu tudi naša mesečna moška obhajilna nedelja.

V nedeljo, 10. tm., se bomo spet zbrali k svoji sv. maši in obhajili ob 8. uri pri Sv. Vidu. Pri tej sv. maši posebej molimo, naj bi naša akcija za pridobitev novih udov Društva najsvetejšega imena Jezusovega v fari sv. Vida dobro uspeła. Skušajmo zajeti v svoje vrste vse može in fante v fari!

Po maši je pripravljen za vse zajtrk v dvorani pod cerkvijo. Po zajtrku pa se bomo pogovorili o svojih društvenih zade-

vah. Za skupen odhod k sv. maši se zberimo ob tričetrt na osmo uro zjutraj v veži pred šolsko dvorano.

Istočasno kot vabila k naši sv. maši so dobili vsi udje tudi člansko izkaznico za l. 1974 in pa po dve nakaznici za naš društveni zajtrk 24. marca v šolski dvorani. Zajtrk za odrasle velja \$1.50; za pod 12 let stare pa \$0.75. Denar za nakaznici, prosim, nakažite čimprej v kuverti, katero ste prejeli v pismu.

Janez Sever

Gospa Antonija Natlačen osemdesetletnica

TORONTO, Ont. — Konec decembra je ga. Antonija Natlačen v krogu svoje družine praznovala 80-letnico svojega rojstva.

Rojena je bila Vilfan 29. decembra 1893 v Črnučah pri Rogovlucu — gostilni, ki je bila takrat in je še danes (seveda v drugi “režiji”) dobro znana mnogim ljubljancem in vsem Posavcem. Njenim staršem se je rodilo devet otrok, od katerih je šest pomrlo v detinstvu. Oče ji je umrl, ko je bila stara šest let; po njegovi smrti je “Rogovilčeva mama” uspešno vodila gostilno in gospodarstvo vse do nemške zasedbe l. 1941. Šolala se je ga. Antonija najprej doma na Črnučah, nato pa v šolah pod vodstvom šolskih sester v Smihelu pri Novem mestu in pri Gospe Sveti na Koroškem. Poleg drugega so jo sestre naučile tudi po nemško moliti; nemščina je tako ostala še dolgo časa jezik, v katerem se je pogovarjala z Bogom. Šele pred nekaj leti se je morala ločiti od svojega že popolnoma zguljenega nemškega molitvenika. Od Gospe Svete se je sedemnajstletna vrnila na dom, kjer je pomagala materi in se uspešno branila mnogih snubecev, dokler se ni pojavil pravi: Sredi prve svetovne vojne se je poročila z advokatom dr. Markom Natlačenom.

Med obema vojnama je delila trud, težave, nevarnosti in uspehe s svojim možem, ki je bil z drugimi voditelji SLS v času Aleksandrove diktature poldrugo leto zaprt, v zadnjih letih pred drugo svetovno vojno pa je bil ban Dravske banovine. Gospa je skrbela za svoje štiri otroke in bila aktivna v katoliških ženskih društvih, v katerih oprillju je opravila veliko karitativnega in socialnega dela.

Druga svetovna vojna ji je ugrabila moža in jo pogrnala v izgnanstvo: 13. oktobra 1942 je padel dr. Marko Natlačen pod krogami partizanskega atentatorja, v maju 1945 pa je gospa kot mnogi drugi bežala v Avstrijo. Bivala je v vzhodnotirolskem kraju Obertilliach, kjer je stanovala in pomagala pri delu v krajevni gostilni. Leta 1949 je prišla v Združene države, kjer je prvi dve leti preživela z družino dr. Mihe Kreka v Clevelandu in Washingtonu. Ko pa se je naučila dovolj angleščine, ji ponos ni dovolil, da bi delala le videz odvisnosti od drugih (“ko pa ne maram biti v nadlego”). Našla je delo v skladišču veletrgovine Woolworth v Washingtonu in dolga leta opravljala prava težakša dela. Odkar dobi v pokojnino, prebiva pri sinu Tonetu v Montrealu, Kanada; za počitnice, ki pač niso počitnice, ker ne zna biti brez dela, pa gre k hčerki Neži, poročeni Finamore.

Kdor gospo Natlačenovo поблиže pozna, se ne more načuditi njeni korajži, optimizmu in naravnost trmasti trdnosti. Sama sebi smiliti se ne zna. Zmeraj je dobre volje; je zaklad anekdot in spominov na družbeno in politično življenje v Ljubljani med obema vojnoma. O bridkostih, s katerimi ji življenje ni ravno skoparilo, mora govoriti z Bogom, saj z ljudmi ne.

Naj jo Bog, ki ji je opora vse življenje, podpira in ohrani pri zdravju in dobri volji še mnoga leta!

—la—

Glas iz Južnega Vietnama

PATERSON, N.J. — Misijonar Andrej Majcen, SDB., je pred Božičem pisal tole pismo prijatelju v Evropo. Ker ugne tud misijonske prijatelje tod zanimati, ga objavljamo:

“Naš vrhovni predstojnik Alojzij Ricceri se je na svojem potovanju okoli sveta tudi pri nas na kratko ustavil. Zelo je bil vesel naših semenišnikov, ki so mu lepo zapeli, posebno pri maši. Lepa je bila otvoritev našega semenišča v Dalatu, katere se je udeležilo veliko visokih osebnosti. Zdaj bomo imeli 80 sob za semenišnike. Čez par let bo to odločno premalo, ker imamo precejšnje število kandidatov. Zidati hišo, veliko, preprosto, a vendar ustrezno današnjim časom je pravi čudež. Vsem dobrotnikom smo zelo hvaležni.

Seveda, zidati stavbo notranjega krščanskega, redovniškega in duhovniškega svetišča bo menda še težje in bo treba božje milosti in veliko molitve. V Evropi, kjer se katoliška kultura krha, so vrata raznim zmotam, prav posebno še komunistični na široko odprta. Seveda je tudi tukaj več ali manj isto, vendar igra pri nas važno vlogo še neka druga prlina, ki močno vpliva na razvoj: kulturna osnova je tukaj budistična, ali z drugo besedo: Ljudstvo je po naravi krščansko. Budistični vpliv je dosti močnejši kot krščanski. Če bi pri nas v Vietnamu tudi

krščanstvo odpovedalo, bi si upal trditi, da ne bi bili na tleh kot v Evropi, kajti navzlic temu bi še ostal močan moralni temelj. Je pa tudi res, da bi bili tudi komunisti bolj radikalni s svojo metlo.

Te dni tudi pri nas vse govori o bencinu. V Njabe, 12 km od Saigona, ga je zgorelo 140 milijonov litrov. Slišali smo pokanje, kakih 50 izstrelkov je bilo, s katerimi so uničili velik del zaloge. Silno visoki plameni so se dvigali, oblaki zgorelega bencina so kar dva cela dneva pokrivali tisti del mesta ob reki. Oblast je seveda bencin takoj racionalizirala. Vse črpalke so zastražene in število vozil se je občutno zmanjšalo.

Govori se, da pripravljajo komunisti za po Božiču zopet veliko ofenzivo. Vidite, to je tisti “nemirni mir”, ki so ga podpisali v Parizu pred desetimi meseci. Pri vsem tem gre, bi rekel, največ za riž, namreč za pokrajine, kjer ga pridelujejo. To je velik del, rekel bi, da odločilni del vse vojaške politike v Vietnamu. Kdor bo imel riž, bo vladal.

Tu imamo sedaj lepo, sončno vreme in se nekoliko lažje diha. Ponoči zaprem okno, ker je kar hladno. Moram paziti na zdravje, če hočem še malo “migati”. Ne počutim se posebno dobro. Pred Božičem pojdem v Dalat. Potoval bom z avtobusom. V šestih urah bom tam, če ne bodo rdeči kje ceste blokiral. Se nekoliko bojim vožnje, ker me “cigu-migu” na avtu precej zdelala. Del ceste je krasen, del je prašen, da si ves rjav, del pa jamast in razravan.

Vsem voščim srečno novo leto. Ko tole pisanje končujem, zopet slišim, kako nekje grme topovi.”

Rev. dr. Fr. Blatnik, SDB.

PISATELJ KSAXER MEŠKO V OBLETNICAH

Dne 11. januarja t.l. je bilo deset let, odkar se je malo pred polnočjo srečal naš slovenski pisatelj, duhovnik Ksaver Meško s svojim Bogom. Bilo je to na Selah pri Slovenj Gradcu. Letošnjo jesen pa bo že sto let, odkar se je rodil v Ključarovicah nad Ormožem. Luč sveta je namreč ugledal 28. okt. 1874 kot četrti otrok kmeta Antona in njegove žene Marije, roj. Obran. Izvolil si je duhovniški stan. Kot tak je služboval večji del svojega življenja po Koroškem. O Koroški je pisal in govoril; zanj je delal, molil in tudi veliko trpel. Že pred njim so se morali ti naši rojaki boriti za življenje in smrt z nemštvom. Z njim se morajo boriti tudi še danes.

Meško je v začetku svojega literarnega ustvarjanja pisal pesmi, pozneje pa se je posvetil prvenstveno prozi. Glavna njegova literarna dela so Slike in povesti, Moje poti, Ob tihih večerih, Mir božji in roman Na Poljani. Napisal pa je tudi nekaj dram, kot Na smrt obsojeni, Mati, Pri Hrastovih, Henrik, govavi vitez (katere so šle tudi malone vse prek naših ameriških odrov) ter legende o sv. Francišku in pet zvezkov mladinskih spisov pod naslovom Mladim srcem. Zadnja Meškova knjiga pa ima naslov Duhovnik s svojim Bogom (1960), katera je bila njegovemu pisatelju najljubša. — Mnogo Meškovih literarnih del je bilo ponatisnjenih tudi v ameriškem dnevnem tisku.

Poleg Finžgarja in Jalna velja Meško v slovenskem slovtvu za največjega pisatelja-duhovnika. Finžgar in Jalen sta klena in jedra v svojem jeziku, Medtem, ko je Meško mehak in sanjav. Pač, prva dva gorenjski grči, zadnji pa sin vinških goric, čigar spise odlikuje dostikrat neka nežna elegičnost (otožnost).

“Ljubezen enega edinega vdanega srca premaga vse in zaceli vse rane, ker je močnejša nego ves svet. Najmočnejša pa je ljubezen materina.” (Ks. Meško)

J. S.

Fiat v težavah

Italijansko avtomobilsko podjetje Fiat je vložilo v zadnjih štirih letih preko en bilijon dolarjev za povečavo svojih tovarn in ustvarilo 25.000 novih delovnih mest. Kljub temu je ostala proizvodnja pri 1.5 milijonu vozil skoro nespremenjena. Fiat bi lahko izdelal in prodal preko 2 milijona avtomobilov letno, če bi mogel izrabiti vse svoje sposobnosti tako, kakor jih njegovi evropski tekmeci. Ker pa izostane od dela vsak dan povprečno 15% delavcev in unija ne dovoli izrabe modernih naprav, bo tudi letos izdelanih 188.000 vozil manj kot je bilo v načrtu. Družba ne more razdeliti svojih upravnih stroškov na dovolj veliko število enot, zato pridejo njeni avtomobili predragi. Razen tega so se lani povečali izdatki za material in surovine za povprečno 17 odstotkov.

Doslej je Fiat poviševal cene svojim izdelkom na italijanskem trgu, če je račun tako kazal. Po prvem zvišanju za 5.1% v aprilu lani je družba imela v načrtu novo podražitev v juliju, pa je vlada odredila zamrznitev cen. Računajo, da je imela družba lani čez 200 milijonov dolarjev izgube. Dosedaj nista pokazali dobre volje ne vlada in ne unija.

Vse v enih rokah

Ruebe Perin, podpredsednik Continental Can Co., ki ima skoro monopol za izdelovanje konzervnih kanglek v Ameriki in v Evropi, je istočasno tudi predsednik društva za varstvo okolja “Keep Amerika Beautiful”. Nič čudnega, če raznobarvne kangleke krase vse ceste in parke!

Josip Jurčič

KOZLOVSKA SODBA V VIŠNJI GORI

Pač bi bil očanec Slamorezec v tisti minuti Drnuljo potepel, da ni bil ta močnejši. Tako pak se mu je je bridko zagrozil in dejal: "Močli, Drnulja in tvoj kozel hudobni, jaz te bom tožil na veliko pravdo pri mestni sodnji."

"Ni Vam krivice, kar kočete, storite," pravi Drnulja, prime kozla Lisca za brado in ga trikrat pripali z gorjačo.

"Hudobna volja je v svetem pismu prepovedana kakor hudobno dejanje, pomni to ti in tvoj kozel," pravi Slamorezec.

Tako se je reč iztekla. In čez šest dni in šest noči so sedeli mestni očetje, župan iz Višnje gore, svetovalci, vsi starešine in vsi veljaki. Imeli so sodbo pred seboj, veliko pravdo kozlovsko. Tožnik je bil Andraš Slamorezec, toženec je bil pričujoč: prvič Lukežev kozel Lisec s svojo brado; drugič njegov gospodar in advokat, sam Lukež Drnulja. In mnogo, premnogo množice Višnjancov je bilo zbrano, modrih možakov in pametnih ženic, ki so poslušati prišli, kako bo tekla imenitna kozlovsko pravda.

In vstal je v tem sodnjem zboru višnjanskih modrijarhov, starešin in sodnikov Pavle Zaropotaj, prvi sodnik in župan tega starega mesta. In svetlo je sodnik Zaropotaj po zbrani množici pogledal, trikrat z ustmi zacmalkal in glas povzdignil menda tako-le:

"Kaj smo se danes zbrali? To vprašam vas, stari Višnjanci, zaslonba in podpora našega slavnega mesta, in tudi vas, ki usta odpirate in ušesa nastavljate po vsej spoštljivosti, da bi zaslišali, kaj je pravica, katero je Bog med ljudi poslal. Kaj se nisimo zbrali zavoljo Drnuljevega kozla Lisca in zaradi Slamorezevega vrta. Ta hudobna kozlovsko zver je namreč, zapečljana po svoji meseni poželjivosti, po pregrešni lakoti in požrešnosti, dalje po lenobi in nemarljivosti svojega gospodarja Lukeža Drnulje, namenjena bila, da bi vse zelje, vso peso, korenje, česno in čebulo na Andraš Slamorezečem vrtu posmukala, pojedla, potrla in požrla. Kaj ne, Višnjanci, da smo mi od nekdanj bogaboječi in pravični?"

"Smo, smo," odgovarja višnjansko ljudstvo.

"Če smo bogaboječi, poslušajmo, kaj Bog pravi. Deveta in deseta zapoved pravi, da ne smemo ničesar požele, kar ni naše, ampak našega bližnjega. On prepoveduje vse hudobne misli. Če jaz mislim komu zelje snesti ali pa buče, je pri Bogu toliko, kakor da bi je bil res snel. Drnuljev kozel je pa poželel svojega bližnjega blago, on je pregrešno čez plot gledal, torej ga obsodimo na smrt!"

In vse ljudstvo zagrmí: "Obesimo ga!"

"Lukež Drnulja pak" — govori višji sodnik dalje — "ni nič kriv tega. Njega ni bilo doma, in kar je še več, on je dober počni čuvaj. Dajmo mu samo pet gorkih palic po podplatih, pa nič več."

"Pet palic!" kriče Višnjanci. Ko se vihar poleže, višji sodnik Zaropotaj pa usede, kar vstane sivobrati starešina Žužnjak in tako govori:

"Ko sem še jaz v sami srajci in brez hlače okoli tekal, tačas je bilo drugače v Višnji gori. Kaj sem hotel reči? — tačas še nisimo imeli studenca z deskami kritega in solnce je bolj gorko sijalo ko zdaj. Tačas smo imeli bolj urne noge, boljše oči in vse živote boljše ko zdaj. Pa kaj sem hotel reči — da, Lukež Drnulja ni nič boljši ko njegov ko-

zel. Le ubijmo ga in umorimo, bode vsaj drugopot vedel svojega kozla dobro privezati doma, da ne bo mogel poskušati, kako bi se škoda delala."

Andraš Slamorezec je od veselja poskočil in zavriskal, ko je zaslišal te modre besede starega starešine Žužnjaka. Ali gospodar Gobež, drugi starešina, sovražnik Žužnjakov, trikrat z glavo zmaje, v četrtri pa srdito vstane in pravi: "Kakove so te besede, katere sem zaslišal? To niso prave besede. Bodimo, Višnjanci moji, pošteni z ljudmi, da bo Bog z nami pošten; milost skazimo in pravico, da nam Bog milost skaze in pravico; ne srditimo se, da se ne bo on srdil. Saj veste, da imamo našega polža v veliki časti, kar je lepo in prav. Od njega, od našega polža se čednosti učimo. On je pohleven, toliko hišo ima, da jo s seboj nosi, roge ima, pa ne bode, noge ima, pa ne kolovrati naglo, ampak lepo in počasi leze, kar je prav; ob kratkem: nikomur nič žalega ne prizadeva. Še mi tako bodimo. Glejte, Višnjanci moji, ko bi kdo izmed nas — česar nas pa sveti Bog obvaruj — hotel našega polža dražiti, drezati in cukati, kaj bi pač storil? V svojo hišo bi se tiho sel, prvi sodnik in župan tega starega mesta. In svetlo je sodnik Zaropotaj po zbrani množici pogledal, trikrat z ustmi zacmalkal in glas povzdignil menda tako-le:

"Kaj smo se danes zbrali? To vprašam vas, stari Višnjanci, zaslonba in podpora našega slavnega mesta, in tudi vas, ki usta odpirate in ušesa nastavljate po vsej spoštljivosti, da bi zaslišali, kaj je pravica, katero je Bog med ljudi poslal. Kaj se nisimo zbrali zavoljo Drnuljevega kozla Lisca in zaradi Slamorezevega vrta. Ta hudobna kozlovsko zver je namreč, zapečljana po svoji meseni poželjivosti, po pregrešni lakoti in požrešnosti, dalje po lenobi in nemarljivosti svojega gospodarja Lukeža Drnulje, namenjena bila, da bi vse zelje, vso peso, korenje, česno in čebulo na Andraš Slamorezečem vrtu posmukala, pojedla, potrla in požrla. Kaj ne, Višnjanci, da smo mi od nekdanj bogaboječi in pravični?"

"Smo, smo," odgovarja višnjansko ljudstvo.

"Če smo bogaboječi, poslušajmo, kaj Bog pravi. Deveta in deseta zapoved pravi, da ne smemo ničesar požele, kar ni naše, ampak našega bližnjega. On prepoveduje vse hudobne misli. Če jaz mislim komu zelje snesti ali pa buče, je pri Bogu toliko, kakor da bi je bil res snel. Drnuljev kozel je pa poželel svojega bližnjega blago, on je pregrešno čez plot gledal, torej ga obsodimo na smrt!"

In vse ljudstvo zagrmí: "Obesimo ga!"

"Lukež Drnulja pak" — govori višji sodnik dalje — "ni nič kriv tega. Njega ni bilo doma, in kar je še več, on je dober počni čuvaj. Dajmo mu samo pet gorkih palic po podplatih, pa nič več."

"Pet palic!" kriče Višnjanci. Ko se vihar poleže, višji sodnik Zaropotaj pa usede, kar vstane sivobrati starešina Žužnjak in tako govori:

"Ko sem še jaz v sami srajci in brez hlače okoli tekal, tačas je bilo drugače v Višnji gori. Kaj sem hotel reči? — tačas še nisimo imeli studenca z deskami kritega in solnce je bolj gorko sijalo ko zdaj. Tačas smo imeli bolj urne noge, boljše oči in vse živote boljše ko zdaj. Pa kaj sem hotel reči — da, Lukež Drnulja ni nič boljši ko njegov ko-

zel. Le ubijmo ga in umorimo, bode vsaj drugopot vedel svojega kozla dobro privezati doma, da ne bo mogel poskušati, kako bi se škoda delala."

Uspeh v boju proti krvnemu raku

Ruski raziskovalci so prenesli virus iz krvi bolnega človeka na opico, ki je zbolela in okužila še 40 drugih. Dosele še ni uspelo virusa krvnega raka — levkemije — izolirati. Dokler ne bo to doseženo, ni mogoče misliti na cepivo proti tej bolezni.

SUHUMI — V malem turističnem mestu ob Črnem morju so sovjetski strokovnjaki, kot zatrjujejo, odkrili ključ za uspešnejši boj proti levkemiji, to je krvnemu raku. "Ključ" naj bi bil virus, za katerega so znanstveno dokazali, da povzroča levkemijo, to nevarno bolezen, proti kateri še zmeraj ni pravega zdravila.

Virus so prenesli iz krvi bolnega človeka na opico. Opica je kmalu zbolela za levkemijo, pravo senzacijo pa je povzročilo odkritje, da je za isto boleznijo zbolelo še 40 drugih opic, ki so bile v družbi okužene.

"Ni dvoma, da povzroča raka virus," trdi profesorica in doktorica medicinskih znanosti Eterij Džikidzejeva v inštitutu za eksperimentalno patologijo in terapijo pri akademiji medicinskih znanosti ZSSR v Suhumiju na gruzinski obali Črnega morja.

"Virus smo 'in vivo' ločili, ni se nam pa posrečilo tega storiti 'in vitro', pravi sovjetska profesorica. Z drugimi besedami, virus levkemije se ne more obdržati, hraniti in razvijati zunaj organizma, v okolju, kakršnega pripravi človek.

Zdaj vse raziskovanje usmerjajo k temu, da bi odkrili okolje, v katerem bi se virus lahko razvijal. Ko bo to doseženo, bo praktično tudi odkrita pot, kako dobiti cepivo proti levkemiji. Treba je namreč vedeti, da so pri bolnih opicah že registrirali protitelesa, ki reagirajo na rakaste celice.

Imenovani inštitut za eksperimentalno patologijo in terapijo v Suhumiju uživa svetovni ugled. To je posebna znanstvena ustanova, v kateri hkrati eksperimentirajo na več kot 2000 opicah, le-te pa imajo vsaka svoj rodovnik, ki je znanstveno dokumentiran in seže tja do desetega kolena.

V okviru tega inštituta so namreč že leta 1927 začeli poskuse na opicah, ki so jih pripeljali s treh kontinentov in so se uspešno aklimatizirale, tako da se danes razmnožujejo in živijo pod nadzorstvom učenjakov.

Na teh opicah opravljajo unikalne raziskave v boju proti levkemiji. Na njih ugotavljajo in vztrajno dokazujejo virusno teorijo o nastanku raka, v čemer se razlikujejo od mnogih drugih, ki nastanek raka pripisujejo različnim faktorjem, bodisi kemijskim, biološkim, hormonalnim ali drugim.

Direktor inštituta Boris Lapin in sodelavka Letita Jakovljeva sta po mnogih poskusih okužila z levkemijo neko opico tako, da sta ji vbrizgala kri za levkemijo obolelega človeka.

Na opici so se pokazali znaki levkemije šele po poldrugem letu, toda v manjših in večjih časovnih razmikih je zbolelo za levkemijo še deset opic, ki so bile z okuženo samo v stiku. Pozneje je zbolelo še 30 opic, ki so bile s prejšnjimi desetimi.

Pred tem poskusom so bili v Suhumiju prepričani, da opice sploh ne morejo zboleti za rakom oziroma levkemijo, tako da je že samo dejstvo, da so zbolele za levkemijo, pomenilo znanstveno senzacijo.

"Zdaj smo popolnoma prepričani, da povzroča raka virus," prepričljivo zatrjuje dr. Džikidzejeva. "Vprašanje pa je seveda, kakšen je ta virus. Ali je to tisti, ki smo ga prenesli s človeka? Veliko razlogov govori za to, vendar imamo doslej samo posredne dokaze, ker iz razumljivih razlogov ne moremo virusa ponovno prenesti na človeka."

"Ti posredni dokazi" so til: poprej pri opicah nikoli ni bila odkrita levkemija (v Suhumiju

so jo odkrili leta 1927); odkrili so neke vrste spontano epidemijo levkemije pri opicah, ki so bile v medsebojnih stikih, in naposled, pri opicah so z elektronsko analizo krvi in drugimi metodami odkrili protitelesa, ki učinkujejo na rakaste celice tako kot pri človeku.

Prav na podlagi tega zadnjega odkritja, znanstveno registriranega šele pred nekaj meseci, so se s pomočjo metoda "imunofluorescence" sovjetski učenjaki lotili novih pogumnih znanstvenih raziskav.

Število teh protiteles, ki so v resnici temeljno naravno cepivo proti levkemiji, ki se tvori v organizmu samem, je tako majhno, da po ločitvi iz obolelega organizma ni mogoče zagotoviti potrebne količine za znanstveno raziskovanje, ki naj bi pripeljalo do odkritja cepiva proti levkemiji. Zato je zdaj v središču pozornosti vprašanje, kako obdržati ta virus, ki povzroča raka, in ga razvijati v umetnih počojih, kjer je neomejena možnost znanstvenega eksperimentiranja.

Dr. Džikidzejeva je optimistična tudi na tem področju, čeprav seveda ne želi govoriti o dne-

VROČE MU JE — William E. Simon, vodnik zveznega urada za energijo, si briše pot pred televizijsko kamero. Njegova naloga je naporna, odgovornost velika, zato ni prav nič čudno, če mu je vroče.

vu, ko bo mogoče izolirati virus "in vitro".

Podgane največji sovražnik človekovega zdravja

Strokovnjaki iz 16. dežel so ugotavljali med razpravo na sežu svetovne zdravstvene organizacije v Ženevi v Švici, da je podgana največji sovražnik človeškega zdravja, ker prenaša 35 boleznih, razen tega pa ti glodalci uničijo vsako leto milijone ton hrane. Razpravljali so o zaščitnih ukrepih.

Po mnenju strokovnjakov "mačke nimajo prirojenega nagona, da bi pobijale podgane, in so pogosto do njih prijateljsko razpoložene". Svet še vedno ni varen pred epidemijami kuge, ki je v srednjem veku pomorila v Evropi nad 40 milijonov ljudi.

Podgane uničuje v velikih skladiščih okoli 33 milijonov ton hrane. Ena sama podgana v kašči pospravi letno nad 12 kilogramov žita. Na svetu je okoli 3,5 milijarde ljudi in po strokovnih ocenah prav toliko podgan. V nekaterih deželah jih je celo več kot prebivalcev. Ti glodalci se množijo zelo hitro, en sam podganji par ima lahko v treh letih tri milijone potomcev.

V nekaterih angleških mestih so podgane postale odporne proti znanim strupom. Med najboljšimi lovci na podgane so sove, podlasice, mungi in kače. Nekateri znanstveniki predlagajo, da bi podganje kolonije uničevali s plinom, ki pa seveda ne bi smel ogrožati ljudi.

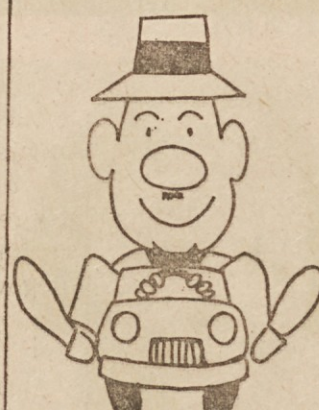
Mlada rast

Vsako leto se v Franciji rodi kakih 60.000 nezakonskih otrok, katerih matere so navadno mlada dekleta, ki so jih ljubimci zapustili.

To ni nič novega pod soncem, vendar pa je novo to, da je lani v Franciji rodilo — 43.000 učenk srednjih šol.

DARUJTE ZA TISKOVNI SKLAD AMERISKE DOMOVINE! PODPIRAJTE NAŠO SLOVENSKO USTANOVU!

ENERGY WISE

Buy a car no larger or more powerful than you need.

Don't be a Born Loser!

Carst Memorials
Kraška kamnoseška obrt
EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV
15425 Waterloo Rd. 481-2237

IŠČEMO URADNIŠKO MOČ

Ameriška Domovina išče zanesljivo uradniško moč, moškega ali ženskega, z znanjem slovenščine, angleščine in tipkanja. Nastop službe takoj. Oglasite se osebno ali pisмено.
AMERISKA DOMOVINA
6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio 44103
431-0628

MALI OGLASI

EUCLID — ZIDANA HIŠA
za dve družini, 6-6, tri leta stara. Jedilna soba, 1½ kopalnica, klet, 2½ garaže. Na cesti z novimi domovi.

EUCLID E. 250 St.
prijazna zidana hiša za dve družini, pripravno za sorodnike ali za dohodek. Tri spalnice spodaj, dve spalnice zgoraj, lepa rekreacijska soba, z ½ kopalnico v kleti. Dvojna garaža. Pridite pogledat! Dajte ponudbo!

POZOR CLEVELANDSKI URADNIK!

Krasna tapetirana zidana ranča, dvojna priključena garaža. Velika deželna kuhinja. W B ognjišče. Rekreacijska soba. Severno od Lake Shore Blvd.

NOVI DOMOVI
Imamo različne ranče, splits in Colonials v Euclidu, Willoughby in Eastlake. Za več informacije kličite

UPSON REALTY

731-1070 499 E. 260 St.
Odprto od 9. do 9.

(31)

NAPRODAJ

trgovina z železnino in tri stanovanjsko posestvo, 38 let na prostoru. Se vzame pametno ponudbo. na 6812 St. Clair Ave. 361-1635

(28)

Help Wanted Male or Female

Poln ali delni čas

ISČEMO MOSKE
ALI ŽENSKA ZA POMETANJE
RICHMAN BROS. CO.
Kličite 431-0200 ext. 257

(29)

Help Wanted Male

Porter Wanted

Hours: 8 a.m. to 1 p.m. Six to seven days a week. Call after 7:30 p.m. evenings.

GRDINA BOWLING LANES
6017 St. Clair
Tel: 361-9398

(30)

PUNCH PRESS

OPERATORS and GRINDERS SHEET METAL MECHANICS
to work on sheet metal fabrications and electrical cabinets. Steady work. Company paid benefits. Interviewing 8 AM to 11 AM.

FORMWELD PRODUCTS CO.
1530 Coit Ave.
go south on E. 152 St. to end of St.

(x)

JANITOR WANTED

Janitor needed at St. Mary's Church. Anyone interested call 761-7740. Living quarters available.

(x)

Help Wanted — Female

General Office Work

Typing, knowledge of Slovenian. Short hours. Call 431-0628

(x)

HOUSEKEEPER

Two adults — no cooking — no laundry — Mon. Wed. Fri. Sat. \$2.50 per hour. E. 200th and Lake Shore — 531-4548

(31)

FEMALE HELP WANTED
Part time - Slovenian speaking woman to live in for 2 or 3 days each week with elderly woman. Salary negotiable.
Call 641-7926

(27)

Housekeeper — Cleveland Hts.
Mature lady needed to live in and care for home and girls, ages 4 and 6. Room, board, Salary. Call after 8:00 p.m.
371-2010

(28)

Johan Bojer:

IZSELJENCI

Vse, kar so zmogli, je bilo z znojem pognojeno. Oni niso hodili v okrožno šolo in niso bili v Ameriki, ali napravili so svoje. Zdaj je morala mladina, ki je hodila v šolo, pokazati, da je zmogla kaj več. Spomni se na veliko posestvo, Morten, kaj nisi bil osem let v Ameriki in zbiral denar, da pričaraš iz Kvidala veliko posestvo?

Brata sta se ozirala nanj in drug na drugega. Poznala sta to delo tukaj, ali se Morten ne bo kmalu utrudil? A ko se je zravnaval, da bi se odpeljal, je pričel računati. Če bi ostal za zmeraj tukaj, kako stojijo stvari?

Denar, ki ga je imel, bi pač zadostoval samo za popravilo poslopij, da bi bila dovolj dobra za malega kmeta. Lahko bi prodal svojo farmo na oni strani. Morebiti bi dobil zanjo tisoč dolarjev v denarju, ampak kaj bi mogel z njimi početi? Moral bi najeti dninarje in jim plačati mnogo dnine, če bi hotel zorati pet do šest maalov novine v letu, kakršna je pač tukaj zemlja. V dvajsetih letih bi dalo to dvesto maalov in Kvidal vendar ne bi še bil veliko posestvo. Ti sam pa bi bil starec. In vseh teh dvajset let bi bil majhen kmet, preziran od mogočnih. Vseh teh dvajset let bi bil samo s Kvidala. Prav, treba je zavreči stare sanje. Treba se je ukloniti in postati ponižen. Ali pa se bi mogel sprijazniti s tem? Ali je star in onemogel dovolj, da bi že zdaj postal ponižen?

Obenem pa je bil s svojimi mislimi na oni strani v preriji. Tam si bil voditelj, tukaj nisi nič, tam imaš danes dvanajst sto maalov najboljše zemlje, jutri jih imaš lahko dvakrat toliko. Železnica, mesto, ali se spominjaš vseh teh idej in slik, s katerimi te je obsipala neskončna ravnina, ko si hodil po njej okrog. Čez nekaj let bi bil tam lahko mogočen mož in glavar.

Kaj neki ga je pač prignalo sem, prav ko je tamkaj vžigalno vrvice pričela goreti? Gozdna vila je pač vabila v gori. V Kvidalskem slapu se je skrival povodni mož in se igral. Ali pa je bilo treba zato vreči vse iz rok in pribеžati sem? To je bil storil. Domotožje? In mati? In Kvidal? Da, da, tako je bilo. Vzdihnil je in gledal predse.

In pričel je znova kopati. Če bi sto let kopal tako dalje, bi lahko toliko novine, kolikor je lahko izorje v preriji v treh do

štirih dneh.

Ne, kmalu je moral znova počivati in gledal je okoli sebe v jasnem toplem jesenskem dnevu. Tako sveže je dišalo po jelšah in po starih koreninah, ki jih je bil izkopal. Daleč na zelenem, s smrekami poraslem bregu se je bleščala gruča ovenelih listnatih dreves. Kakor zlat trak je počivala na vsem tem zelenju. In zunaj na ffordu so bila bela jadra. Dom, o dom! Ta pokrajina se ga je polasčala s svojo čarovnijo, vendar... ali naj bi daroval svoje življenje zanjo, ali pa... ali pa se odtrgal in šel svoja pota? Domovina je bila lepa, ali vse to, kar je zunaj, ali vse to ni nič?

Tvoji sosede v preriji so te že zdavnaj prehiteli. Nekega dne bodo kakor mali kralji. Ti pa hodiš tukaj okrog in garaš in zapravljaš čas. Ti, ki si hotel dovršiti delo Erika Fossa.

Tako čudno je bilo vrniti se v hišo k materi. Če naj bi ostal tukaj za zmeraj, bi se moral izpovedati in razbiti njene sanje. Moral bi priznati, da ni nikak Krez. Da ne more delati čudežev. Kaj bi rekli njegovi bratje in sestre? Smejali bi se. Torej tako je bilo z vsoto bogatijo in vendar naj bi bil vsem njim previdnost božja!

Nekega dne je vprašal svojega brata Petra, česa se je namenil lotiti, če bi začel na svoje. Peter mu je odgovoril s prošnjo za podporo. Ali mu bo Morten pomagal, da bo lahko pričel z majhno trgovino?

Morten je strmel. "Ali... ali je premalo trgovcev v naših krajih?"

"Ne, ampak — trgovina me tako veseli."

"Prav, pa saj ti si tako spreten kolar, čemu se ne bi tega lotil? Čemu ne bi odprl delavnice?"

"Da, če mi lahko preskrbiš kapital, da bi pričel na veliko, bi..."

"Ampak dragi moj, prične se lahko tudi z malim." Morten mu je pričel pripovedovati o mestih po svetu, ki so danes velika, ki pa so nastala tako, da je prišel en sam mož s kovačnico.

Tedaj pa se mu je zasmel Peter naravnost v obraz. "In ti!" mu je rekel. "Zakaj pa ti

sam nisi tega napravil?"

Kaj naj bi mu bil Morten odgovoril? Spominjal se je vseh onih mladih ljudi v prejšnjih časih, ki so si pričeli v divjini krčiti zemljo. Vedeli so, da imajo pred seboj vse svoje življenje samo revščino, ampak imeli so pogum, sprejeti jo nase. In tako je bila zemlja obdelana. Zdaj pa so hodili mladi ljudje v visoke šole, zdaj so bili drugi časi.

V jeseni je večkrat hodil s svojima bratoma k mladinskim sestankom, ki jih je vodil upravitelj okrožne šole. In mladi ljudje so bili levičarski in pogumni kakor takrat, ko sta jim stala Morten in Per Foll na čelu. Vsi pa so bili kakor neumni na to, da bi slišali kaj o Ameriki. Kakor da bi bili vsak trenutek pripravljeni odpotovati. Vršile so se ostre debate o novih idejah, sklepali so resolucije o najvažnejših stvareh. Da, dogodilo se je celo, da so poslali poslanico vladi in državnemu zboru, češ, take in take so želje nor-

veške mladine. Tako prosvetljeni in narodni so postali mladi ljudje v poslednjem času. Prihodnji dan pa so že stali na krovu parnika, ki je vozil v Ameriko.

(Dalje prihodnjič)

Letni "pridelek" diamantov

Po raznih delih sveta, največ v Južni Afriki, naberejo letno okoli 75 mernikov diamantov. Velika večina je uporabna le za industrijske namene, ker niso čisti in primerni za brušenje v dragulje.

VSI, KI POGRESATE SLOVENSKO ČTIVO, DOMAČIH IN OSEBNIH NOVIC, STE PRAV LEPO VABLJENI, DA SE NAROČITE NA AMERIŠKO DOMOVINO.

POSEBNI ZASTOPNIK — Arabska liga je poslala v ZDA libanonskega novinarja Clovisa Maksouda, ki pozna ameriške razmere, ker je študiral v ZDA. Maksoud naj bi razlagal Amerikancem arabsko stran sporov na Srednjem vzhodu.

DRAGI NAROČNIKI IN NAROČNICE!

Lepo prosimo, pošljite nam naročnino že ob prvem obvestilu, prihranite nam ponovno delo in stroške! Sporočite takoj, če želite spremembo v naročništvu. Pridobivajte nam novih naročnikov. Priporočite naš list svojemu slovenskemu sosеду in znanцу!

AMERIŠKA DOMOVINA

ZA VALENTINOVO
poklonite svojim dragim
AMERIŠKO DOMOVINO

EUCLID POULTRY

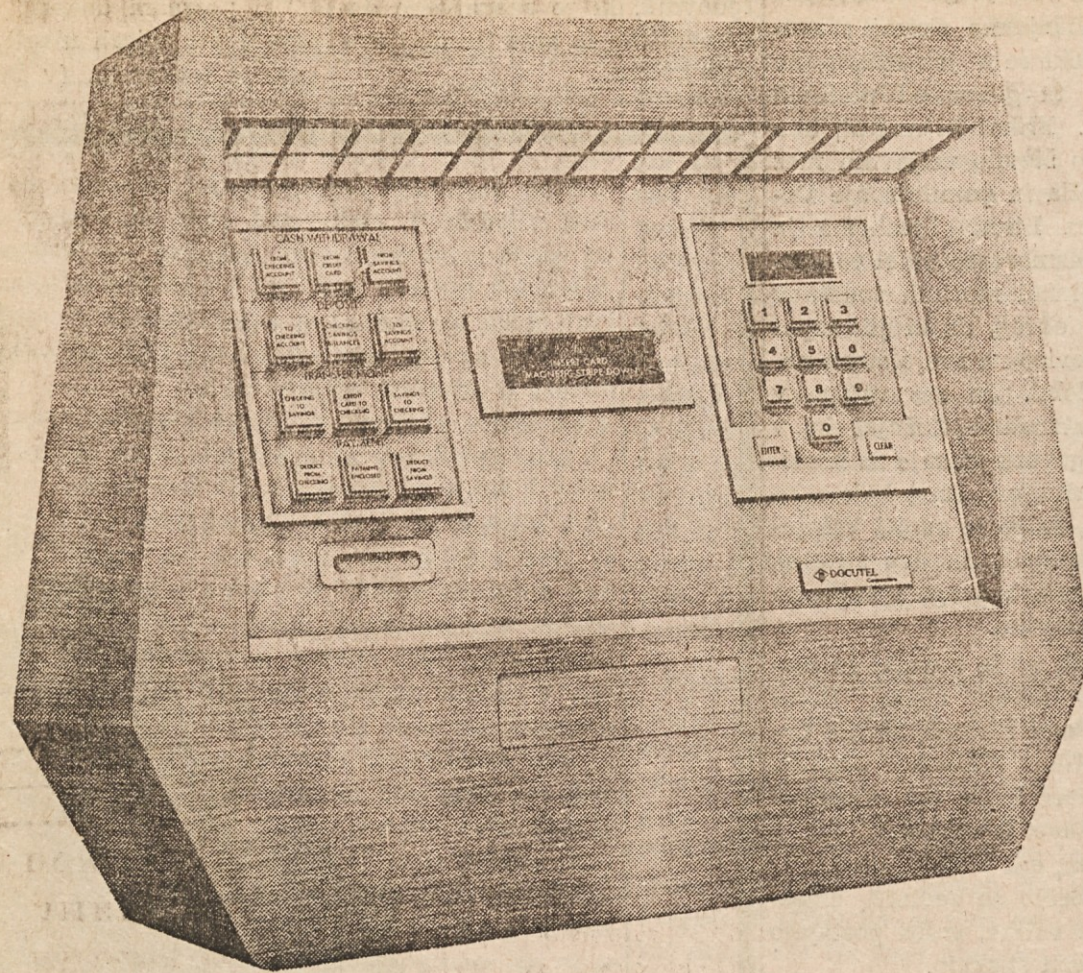
V zalogi imamo vedno očiščene piščance, na kose zrezane, popolnoma sveža jajca ter vseh vrst perutnine. Pridite in si izberite!

HOWARD BAKER

549 East 185 Street, Euclid

531-8187

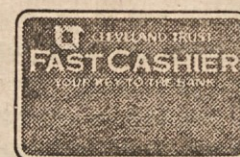
NAZNANILO 24-URNEGA BANČNEGA POSLOVANJA NA 24-TIH RAZLIČNIH KRAJIH

Sedaj lahko opravite Vaše bančne posle ob vsakem času, kadar želite — 24 ur na dan, vsak dan leta — s pomočjo Cleveland Trust novih Bank-in-a-Box poslovnih strojih.

Naša razširjena Fast Cashier® post rešba Vam omogoča vlaganje ali dviganje denarja iz Vaših čekovnih ali hranilnih računov. Plačujte "utility" račune ali plačujte obroke na posojila Cleveland Trust. Prenašajte denar med različnimi bančnimi računi Cleveland Trust. Dobite posojilo potom Vaše BankAmericard. In še več drugega.

Novi stroji so nameščeni zunaj pri 24-tih različnih Cleveland Trust uradih po vsem Velikem Clevelandu. Vse kar potrebujete za njih uporabo je Fast Cashier karta. In dobite jo zastonj. Dobite Vašo sedaj v kateremkoli Cleveland Trust uradu in posluje z njo kadarkoli želite.

CLEVELAND TRUST

MEMBER FDIC

V BLAG SPOMIN

DESETE OBLETNICE SMRTI
NAŠE LJUBE SOPROGE,
MATERE IN STARE MATERE

Angele Virant

ki nas je za vedno zapustila
dne 7. februarja 1964.

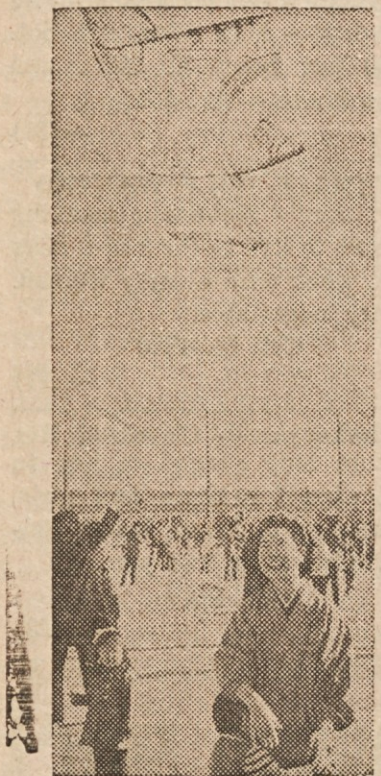
Počivaj v miru, dobra žena,
preljuba mati, v grobu tam,
v ljubezni trajni boš ostala,
draga, nepozabna nam!

žalujejo:

FRANK VIRANT, soprog
HČERE,

VNUKI IN VNUKINJE,
OSTALO SORODSTVO,

Cleveland, O., 7. februarja 1974.

PRESTRAŠEN? — Dečko se je stisnil k mami verjetno v strahu pred vseh vrst zmaji, ki jih japonski prijatelji tega športa spuščajo v zrak v tokijskem parku na "dan tekmovanja zmajev".